

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	11212 - Ètica Aplicada / 1
Titulació	Màster Universitari de Cognició i Evolució Humana
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Tomeu Sales Gelabert tomeu.sales@uib.es	12:00	14:00	Dijous	02/09/2019	23/07/2020	BB14

Contextualització

L'assignatura Ètica aplicada pertany al Mòdul optatiu 0.4. Processos de socialització en el món contemporani. Malgrat la vinculació amb el mòdul troncal T.5.- Processos de socialització i pluralitat en el món actual, se tracta d'una assignatura de perfil interdisciplinari oberta a qualsevol alumne amb independència dels mòduls troncal elegits.

Aquesta assignatura és una introducció a l'Ètica Aplicada. Usualment definida per oposició a l'ètica normativa-com la formulació de sistemes ètics especulatiu de gran abast-, les ètiques aplicades, o pràctiques, parteixen de l'anàlisi de casos particulars relatius a dilemmes morals candents en l'actualitat, per a discernir amb rigor les posicions i dimensions dels casos d'estudi, explicitar millor els raonaments possibles al respecte, i poder articular amb major solidesa el judici moral, i d'aquesta manera, orientar la pràctica. Temes com l'avortament i la salut reproductiva, l'eutanàsia i el suïcidi, la clonació i les noves biotecnologies en general, els drets dels animals i la sostenibilitat del medi ambient, l'ètica hacker i les noves formes de control i socialització a través de les TIC, els valors per a un món globalitzat i els reptes de la pobresa, la distribució global de béns i oportunitats, les contradiccions en el si de les organitzacions i corporacions - mitjans de comunicació, sistemes financer, empresa i negocis, ONGs, etc.-, la revolució induïda per les innovacions tècniques i científiques - en el coneixement de les funcions neurals, per exemple- i pels canvis culturals- en la forma de comprendre l'amor, la vida sexual o la família-... són assumptes típics d'estudi de les ètiques aplicades.

En aquesta assignatura, a partir d'una selecció de lectures de referència, se indagarà en els principals àmbits de reflexió de l'ètica aplicada.

Requisits

Guia docent

Competències

Específiques

- * CE4 - Saber integrar la investigació en los ámbitos del estudio de la evolución, de la antropología y de la psicología cognitiva.
- * CE5 - Saber trabajar en equipo, en un grupo de investigación vinculado a las disciplinas del máster.

Genèriques

- * CB1 - Haber adquirido conocimientos avanzados y demostrado, en un contexto de investigación científica y tecnológica o altamente especializado, una comprensión detallada y fundamentada de los aspectos teóricos y prácticos y de la metodología de trabajo en uno o más campos de estudio
- * CB2 - Saber aplicar e integrar sus conocimientos, la comprensión de estos, su fundamentación científica y sus capacidades de resolución de problemas en entornos nuevos y definidos de forma imprecisa, incluyendo contextos de carácter multidisciplinar tanto investigadores como profesionales altamente especializados;
- * CB3 - Saber evaluar y seleccionar la teoría científica adecuada y la metodología precisa de sus campos de estudio para formular juicios a partir de información incompleta o limitada incluyendo, cuando sea preciso y pertinente, una reflexión sobre la responsabilidad social o ética ligada a la solución que se proponga en cada caso
- * CB4 - Ser capaces de predecir y controlar la evolución de situaciones complejas mediante el desarrollo de nuevas e innovadoras metodologías de trabajo adaptadas al ámbito científico/investigador, tecnológico o profesional concreto, en general multidisciplinar, en el que se desarrolle su actividad

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

1. El gir aplicat de l'ètica
 - * Ètica normativa-ètica aplicada
 - * Els grans paradigmes moderns de la teoria ètica normativa
 - * Principis metodològics ètica aplicada
 - * Problemes pràctics de l'ètica teòrica: subjecte moral, universalitat de la norma.
2. Bioètica mèdica
 - * La bioètica com a ètica aplicada
 - * Principals perspectives metodològiques de la bioètica mèdica: principalisme i casuístic; l'Informe Belmont
 - * Principals preocupacions de la bioètica mèdica.
 - * Els comitès de bioètica
3. Ètica feminista
 - * Crítica androcèntrica a l'ètica occidental

Guia docent

- * Inclusió de les dones com a subjectes morals; racionalitat i subjectivitat moral
 - * Expandir el domini de l'ètica: la considerabilitat moral
 - * Recuperar l'ètica moderna com a ètica feminista
 - * Ètica de la cura
4. Ètica dels animals
 - * Crítica a l'especisme de la teoria ètica occidental
 - * Rellevància moral dels animals no humans
 - * Diferents abordaments
 5. Ètica del medi ambient
 - * Dimensió moral de la crisi ecològica
 - * Crítica a la dimensió androcèntrica de l'ètica occidental
 - * Rellevància moral dels ésser no humans.
 - * Anàlisi de l'Eco-centrisme i el biocentrisme
 6. Ètica de la globalització
 - * El procés de la globalització: dimensió ètica i política
 - * Principals dilemes ètics: desigualtat global i pobresa
 - * La justícia global
 - * El cosmopolitisme
 7. Ètica i diversitat cultural
 - * Les teories multiculturals; problemes i mancances
 - * De la distribució al reconeixement
 - * La trampa de la diversitat
 - * ¿Universalisme/relativisme moral?
 8. Ètica dels drets humans
 - * Els drets humans com a drets morals; característiques i problemes
 - * Fonamentació dels drets humans
 - * Principals crítiques: etnocentrisme, imperialisme i aplicabilitat
 9. Ètica de la ciència i la tecnologia
 - * Ètica del perfeccionament
 - * Dimensió moral de l'aplicació de les noves tecnologies a la salut i a la reproducció.
 10. Neuroètica
 - * El naixement d'una nova disciplina
 - * La ètica de la neurociència
 - * La neurociència de l'ètica; bases neuronals de l'agència moral
 - * Neurofeminisme

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (2 crèdits, 50 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Exposicions de tipus magistral	Grup gran (G)	Exposició dels continguts generals de cada tema per part dels professors. Cada exposició estarà oberta a la intervenció i participació crítica dels alumnes	24

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Seminaris i tallers	Discussió crítica dels continguts de les lectures obligatòries	Grup mitjà (M)	Debat guiat sobre les lectures obligatòries que presentarà un alumne. La presentació d'aquest alumne serà avaluada seguint una sèrie de criteris, que el professor posarà a l'abast a principi de curs. Després s'obrirà la discussió amb la resta de alumnes.	24
Tutories ECTS	Participació als seminaris, les classes i tutories	Grup petit (P)	Se valorarà la participació activa i crítica dels alumnes en els seminaris. A més, se valoraran les tutories per a l'orientació dels alumnes tan en els continguts de l'assignatura, com per a realitzar el treball d'investigació.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (4 crèdits, 100 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració d'un treball d'investigació	Elaboració d'un treball d'investigació relacionat amb els interessos de l'alumne i vinculats als continguts de la matèria. Se valorarà la creativitat i la perspectiva crítica i propositiva de l'alumne. El professor donarà una sèrie de pautes formals a principi de curs per la seva elaboració	40
Estudi i treball autònom individual	Elaboració de guies de lectura per part dels alumnes	Cada lectura anirà vinculada amb una guia de lectura que lliurarà prèviament el professor als alumnes a través de l'Aula digital. Els alumnes han de respondre a una sèrie de preguntes, de cara a què el professor avaluï la comprensió crítica dels alumnes i per a què aquests preparin la lectura per la discussió a classe.	40
Estudi i treball autònom individual	Preparació de treballs, seminaris i presentacions o en grup	Preparació de les presentacions i seminaris. Estudi dels continguts exposats al llarg de les classes teòriques.	20

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació consistirà en dos tipus d'activitats:

- 1) Les presencials, que sumen fins el 50% de la qualificació final, i que consistiran en el rendiment de l'alumn@ durant les sessions i tutories; presentacions, intervencions i proposta de treball.
- 2) Les no presencials, que sumen el restan 50% de la qualificació final, i que consistiran en l'elaboració d'un treball d'investigació escrit.

Guia docent

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Discussió crítica dels continguts de les lectures obligatòries

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Debat guiat sobre les lectures obligatòries que presentarà un alumne. La presentació d'aquest alumne serà avaluada seguint una sèrie de criteris, que el professor posarà a l'abast a principi de curs. Després s'obrirà la discussió amb la resta de alumnes.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	20%

Participació als seminaris, les classes i tutories

Modalitat	Tutories ECTS
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Se valorarà la participació activa i crítica dels alumnes en els seminaris. A més, se valoraran les tutories per a l'orientació dels alumnes tan en els continguts de l'assignatura, com per a realitzar el treball d'investigació.
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	10%

Elaboració d'un treball d'investigació

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Elaboració d'un treball d'investigació relacionat amb els interessos de l'alumne i vinculats als continguts de la matèria. Se valorarà la creativitat i la perspectiva crítica i propositiva de l'alumne. El professor donarà una sèrie de pautes formals a principi de curs per la seva elaboració
Criteris d'avaluació	
Percentatge de la qualificació final:	35%

Guia docent

Elaboració de guies de lectura per part dels alumnes

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	Cada lectura anirà vinculada amb una guia de lectura que lliurarà prèviament el professor als alumnes a través de l'Aula digital. Els alumnes han de respondre a una sèrie de preguntes, de cara a què el professor avaluï la comprensió crítica dels alumnes i per a què aquests preparin la lectura per la discussió a classe.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 35%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Al llarg del curs se penjarà el material de lectures obligatòries a l'Aula digital. A més, allí s'indicarà la bibliografia específica per a cada tema

Bibliografia bàsica

- Boladeras, Margarita, *Bioètica*. Madrid, Síntesis, 1998.
- Gómez, Carlos, Muguerza, Javier, *La aventura de la moralidad: paradigmas, fronteras y problemas de la ética*. Madrid, Alianza Editorial, 2007.
- Camps, Victoria, *Breve historia de la ética*. Madrid, RBA, 2013
- Cortina, A., Martínez Navarro, E., *Ética*, Akal, Madrid, 1996.
- Chadwick, Ruth F., *Encyclopedia of Applied Ethics*. London, Academic Press, 1997.
- Cohen, Andrew I., *Contemporary Debates in Applied Ethics*, Wiley-Blackwell, 2005.
- LaFollete, Hugh, *Ethics in Practice* (2nd Edition), Blackwell Publishing, 2002.
- Singer, Peter, *Applied Ethics*. Oxford University Press, 1986.
- Singer, Peter, *Ética Práctica* (2 edición). Madrid, Akal, 2009.
- Frey, R.G., *A Companion to Applied Ethics*. Blackwell, 2004.

Bibliografia complementària

- Bauman, Z., *La globalización: consecuencias humanas*, F.C.E., México, 2001.
- Beauchamp, T., Childress, J., *Principios de ética biomédica*, Paidós, Barcelona, 2001
- Beck, U., *¿Qué es la globalización? Falacias del globalismo, respuestas a la globalización*, Paidós, Barcelona, 1998.
- Benhabib, S., *Las reivindicaciones de la cultura*, Katz, Buenos Aires, 2006.
- Castells, C., *Perspectivas feministas en teoría política*, Paidós, Barcelona, 1996.
- Churchland, P., *El cerebro moral. Lo que la neurociencia nos cuenta de la moralidad*, Paidós, Barcelona, 2012.
- Ferrater Mora, J., Cohn, Priscilla, *Ética aplicada. Del aborto a la violencia*, Alianza editorial, Madrid, 1981.
- Fraser, N., *Fortunas del feminismo. Del capitalismo gestionado por el Estado a la crisis neoliberal*, Traficantes de sueños, Madrid, 2015.
- García, J., M., Velayos, C., *Responsabilidad política y medio ambiente*, Biblioteca Nueva, Madrid, 2007.
- Guerra, M.J., (2001), *Teoría feminista contemporánea. Una aproximación desde la ética*, Ed. Instituto de Investigaciones Feministas (UCM), Madrid, 2001.
- Havery, D., *Breve historia del neoliberalismo*, Akal, 2007.
- Kymlicka, W., Donalson, S., *Zoopolis. Una revolución animalista*, Errata naturae, 2018
- Leopolod, A., *Una ética de la tierra*, Catarata, 2017.
- Maquieira, V. (Ed.), *Mujeres, globalización y derechos humanos*, Ed. Cátedra, Madrid, 2006.
- Nussbaum, M., *Las fronteras de la justicia: consideraciones sobre la exclusión*, Paidós, 2007.

Guia docent

- Quesada, F. (2008) (Ed.), *Ciudad y ciudadanía. Senderos contemporáneos de la filosofía política*, Trotta, Madrid, 2008.
- Riechmann, J. (Coord.), *Ética ecológica. Propuestas para una reorientación*, Nordan Comunidad, 2004.
- Sandel, M., *Contra la perfección. La ética en la era de la ingeniería genética*, Marbot Ediciones, Barcelona, 2015
- Sassen, S., *Expulsiones. Brutalidad y complejidad en la economía global*, Katz, 2015.
- Segato, R. L., *La guerra contra las mujeres*, Traficante de sueños, 2016.
- Tubert, Silvia (Comp.), *Del sexo al género. Los equívocos de un concepto*, Editorial Cátedra, Madrid, 2011 (2ª edición).
- Valdés, M. (Comp.), *Naturaleza y valor. Una aproximación a la ética ambiental*, UNAM, México, 2004.

